

BRASILIANSK VOKSBEHANDLING

Brasilien afholder VM i fodbold i 2014 og OL i 2016 og vil bruge de to begivenheder til at positionere sig som Sydamerikas nye supermagt. Men bag det kommende glatte, tv-egnede ydre sparkes indianerne ud, de fattige tvangsfjernes, samba-fodbolden kvæles, huspriserne eksploderer, og luderne fejes bort, beretter *Christian Martinez* fra Rio de Janeiro.

"FUCK WORLD CUP."

Med store bogstaver havde den unge pige skrevet ordene hen over sine nøgne bryster, som hun flashede foran en samlet verdenspresse. Sammen med et par hundrede demonstranter var hun i april i år til stede på Rio de Janeiros legendariske Maracanã-stadion, da det i en sky af champagnebobler og konfetti genåbnede efter næsten tre års ombygning.

Brasiliens præsident Dilma Rousseff og Rio de Janeiros borgmester Eduardo Paes overværede venskabskampen mellem to all-stars-hold anført af Ronaldo og Bebeto, og med på tribunerne var godt 30.000 mennesker, hovedparten de arbejdere og deres familier, der de sidste tre år havde knoklet for at få det kuglerunde stadion færdig.

"Maracanã er et symbol på dette land," sagde Ronaldo bagefter til de fremmødte medier. Den tidligere VM-topscorer, manden, som i Brasilien kaldes Ronaldo *Fenômeno*, havde fat i noget. Symbolværdien ved det ny stadion var åbenbart så stærk, at det fik folk til at smide tøjet i vrede.

Måske ligger noget af den følelsesmæssige forklaring i fortiden: Maracanã var verdens største stadion, da det blev indviet til verdensmesterskaberne i fodbold i 1950. Dengang overværede 200.000 forventningsfulde tilskuere Brasilien

Hvem er bedst? Ronaldo til højre eller Messi til venstre? Tre børn i en gade i Complexo do Alemão-favelaen i Rio De Janeiro.

tabe VM-finalen til Uruguay. Nu stod et funk-lende nyistandsat Maracanã med plads til 78.000 tilskuere klar til atter at huse en VM-slutrunde.

Så hvorfor var alle ikke glade? Fordi det funk-lende nye stadion har mistet sin folkelighed, mener mange brasilianere. Det er blevet en pengemaskine til glæde for private investorer, som forventes at forhandle en lukrativ aftale på plads med staten om at overtage driften af stadion.

"900 mio. reais (2,3 mia. kr., red.) for et fodboldstadion? Vi elsker fodbold, men så måtte de sgu hellere bruge penge på at få orden på elforsyningen i den her by," lyder det fra taxichaufførerne på holdepladsen ved stadion, der henviser til de strømnedbrud, der fx sidste år fik Rios internationale Galeão-lufthavn til at gå i sort i flere timer. Ikke supertjekket i et land, der forventes at få over en halv million gæster alene til VM i 2014.

Præcis hvor trætte brasilianerne er, blev tydeligt for resten af verden, da over en million mennesker en måned senere protesterede i hele Brasilien i en af de største demonstrationer i landet i over 20 år. Alene i Rio de Janeiro gik 300.000 mennesker fra alle samfundslag på gaden, og der var voldsomme sammenstød mellem demonstranter, der tændte bål i gaderne og kastede med sten, og ordensmagten, der svarede igen med tåregas og gummikugler.

I juni væltede brasilianerne ud på gaderne i demonstrationer. Her skyder anti-oprørsstyrker med gummikugler mod en folkemængde, der i Rio De Janeiro 20. juni protesterede over stigende buspriser.

Xx

"HVILKEN CRAZY ASS INVESTOR VIL KASTE PENGE EFTER ET STADION PÅ EN ØDE MARK LANGT VÆK FRA ALTING I CUIABÁ ELLER MANAUS?" TIM VICKERY, BBC'S FOD-

Det var en relativt beskedne prisstigning på den offentlige transport i São Paulo, der fik vredesbægeret til at flyde over. Leveomkostningerne er steget voldsomt i de senere år – fx er buspriserne i Rio de Janeiro ifølge FN steget med 165% siden 2010 – uden at lønningerne er fulgt med. De folkelige protester bunder desuden i utilfredshed med omfattende korruption i det politiske system og ringe offentlige ydelser på trods af stigende skatter. De fleste brasilianerne glæder sig over VM, men mange er trætte af at se millioner blive kastet efter store stadions, mens skoler og hospitalsvæsen lades i stikken.

DET NYE MARACANÃ-stadion er et symbol på det, der er gået galt. Mange brasilianere føler sig ført bag lyset af politikere og VM-arrangører. Et eksempel er Ricardo Teixeira, formanden for Brasiliens Fodboldforbund, der i 2007 lovede brasilianerne, at de nye fodboldstadions skulle finansieres af private investorer. Man ville kun bruge skatte kroner på infrastruktur og offentlig transport, som hele samfundet ville få gavn af efter turneringen.

"Men det var en kæmpe løgn. Det var aldrig en realistisk plan. Hvilken *crazy ass* investor vil kaste penge efter et stadion på en øde mark langt væk fra alting i Cuiabá eller Manaus?" spørger Tim Vickery, der er BBC's fodboldkorrespondent i Latinamerika.

Ifølge Tim Vickery er næsten alle Brasiliens nye stadions – stik imod det lovede – blevet betalt med skatte kroner. Han har været bosat i Rio siden 1994 og konstaterer, at Rio også har forpasset en historisk mulighed for at forbedre den offentlige transport i forbindelse med VM og OL. Selv om Rio er Brasiliens næststørste by med 6,3 mio. indbyggere, har byen kun to metrolinjer,

og de få infrastrukturelle lappeløsninger, der er blevet lavet, vil ikke gøre nogen forskel for de pendlere, der hver dag rejser mellem byens turistområde Zona Sur og den fattigere Zona Norte.

Billetpriserne på byens fodboldstadions er et andet emne, som brasilianerne tager sig til hovedet over. I et land, der kalder sig *pais do futebol*, fodboldens land, er det kun de rigeste, der har adgang til sporten. Det koster omkring 180 kr. at se en kamp på et stadion. Det er dyrt i et land, hvor mindstelønnen stadig er under 1.800 kr. om måneden, og har den bizarre konsekvens, at fodboldkampe i Rio ikke længere er en publikumssport. I snit kommer der kun 8.000-10.000 tilskuere til kampe på Rios olympiske Engenhão-stadion, der ellers har plads til 60.000. Samba-fodbold? Ikke på tribunerne.

Det har også vakt furore, at Det indianske museum – der siden midten af 1800-tallet har været anvendt både som kulturcenter og som hjem for Brasiliens indfødte indianere – er blevet revet ned i forbindelse med VM-byggeriet (foruden en folkeskole, et svømmeanlæg og et atletikstadion). Guvernør Sérgio Cabral forsvarede nedrivningen med, at den var et krav fra FIFA, hvilket FIFA imidlertid afviste. Uanset hvad skød politi i kampuniformer med tåregas og hev indianere ud af huset foran rullende kameraer. Sammen med tvangsnedrivninger af flere af Rios favelaer har det givet næring til troen på, at Rio bruger VM og OL som undskyldning til at bulldoze uønskede elementer ud af områder med høj ejendomsværdi.

HUSET PÅ RUA URUGUAIANA i det centrale Rio er dækket af et sikkerhedsnet, så puds og mursten ikke skal styrte ned på fodgængere udenfor på gaden. Indenfor er opgangen trang,

BRASILIEN

Er verdens femtestørste land og har ca. 200 mio. indbyggere. Der er enorme forskelle i landskab og klima fra den tropiske regnskov over de halvtørre savanner på den brasilianske højslette til de subtropiske græsstepper mod syd. Brasilien blev 'opdaget' af portugiserne i 1500 og fik selvstændighed i 1822. Det er det eneste land i Latinamerika, hvor der tales portugisisk. Hovedstaden blev flyttet i 1960 fra Rio de Janeiro til Brasília, der ligger i landets geografiske midtpunkt. Befolkningen består af efterkommere af portugisiske kolonisatorer og afrikanske slaver, indfødte indianere og indvandrere fra især Tyskland, Italien, Spanien og Japan. 48 % af brasilianerne betegner sig selv som hvide, 44 % som mulatter og 7 % som sorte. Op mod 85 % er romersk-katolske, hvilket gør Brasilien til verdens største katolske land. Brasilien er verdens sjette største økonomi og verdens ledende producent og eksportør af sukker, kaffe, appelsinjuice og tobak. Landet er snart selvforsynende takket været investering i bioetanol og pga. oliefund. De seneste fem år er 33 % af alle nyfundne dybhavsolieområder fundet på brasiliansk territorium.

FAVELA

Brasilien var i 1888 det sidste land i verden til at afskaffe slaveriet. De første favelaer opstod i samme periode, da fattige sorte slog sig ned på højdedragene nær Rio. Ordet favela stammer fra en busk, som voksede på skråningen, hvor den første favela opstod. Favelaerne voksede for alvor i 60'erne, da fattige brasilianere i stort antal flyttede fra landet til byen. I Rio er der i dag – alt efter hvordan man definerer dem – mellem 600 og 1.000 favelaer. I alt bor 20 % af byens befolkning i favelaer.

dårligt belyst og udstyret med en elevator, der ser ud til at have været i uorden i årtier. På første sal byder den første pige velkommen. Hun læner sig ind mod gelænderet med armene over hovedet, så ryggen svajer, og røven strutter. Pigerne på de seks andre etager står på samme måde. I g-streng, bh og høje hæle. På fjerde sal taler en sort kvinde på 190 cm med to unge mænd, der er trådt ind fra gaden. Hun er i en lilla top og Havaianas-sandaler. Kvinden klipklapper over til baren, hendes store røv vugger hen over gulvet. De to mænd følger den med øjnene. Selv om det er højlys dag, kommer der kun en stribe sollys ind gennem skodderne. Et stroboskoplys oplyser rummet i glimt, og brasiliansk baile funk, favela-musik, lyder fra højttalerne. Rummet er halvtomt. Det ligner en fest, der lige er slut eller aldrig kom i gang. På et stort menukort bag bardisken står, at 15 minutter koster 70 kr. En halv eller en hel time koster hhv. 115 kr. og 230 kr. Hele den ene side af lokalet består af private kabiner i krydsfiner, 7-8 i alt.

"Vi bliver nødt til at bestille noget at drikke," siger Thaddeus Gregory Blanchette og nikker til bartenden. "Ellers smider de os ud."

Det er ikke første gang, den tætte amerikaner med de små runde briller og det uregerlige skæg besøger huset på Rua Uruguaiana. Blanchette har brugt de sidste 10 år på at frekventere Rio de Janeiros horehuse. Ikke fordi han knalder med ludere. Han interviewer dem. Den 42-årige antropolog og professor forsker i sexturisme og prostitution ved Rios føderale universitet.

Huset på Rua Uruguaiana er en *privé*, et bordel, som man finder mange af rundt om i kontorbygninger og lejligheder i Rio. Man ville ikke ane, at de var der, hvis man ikke vidste det.

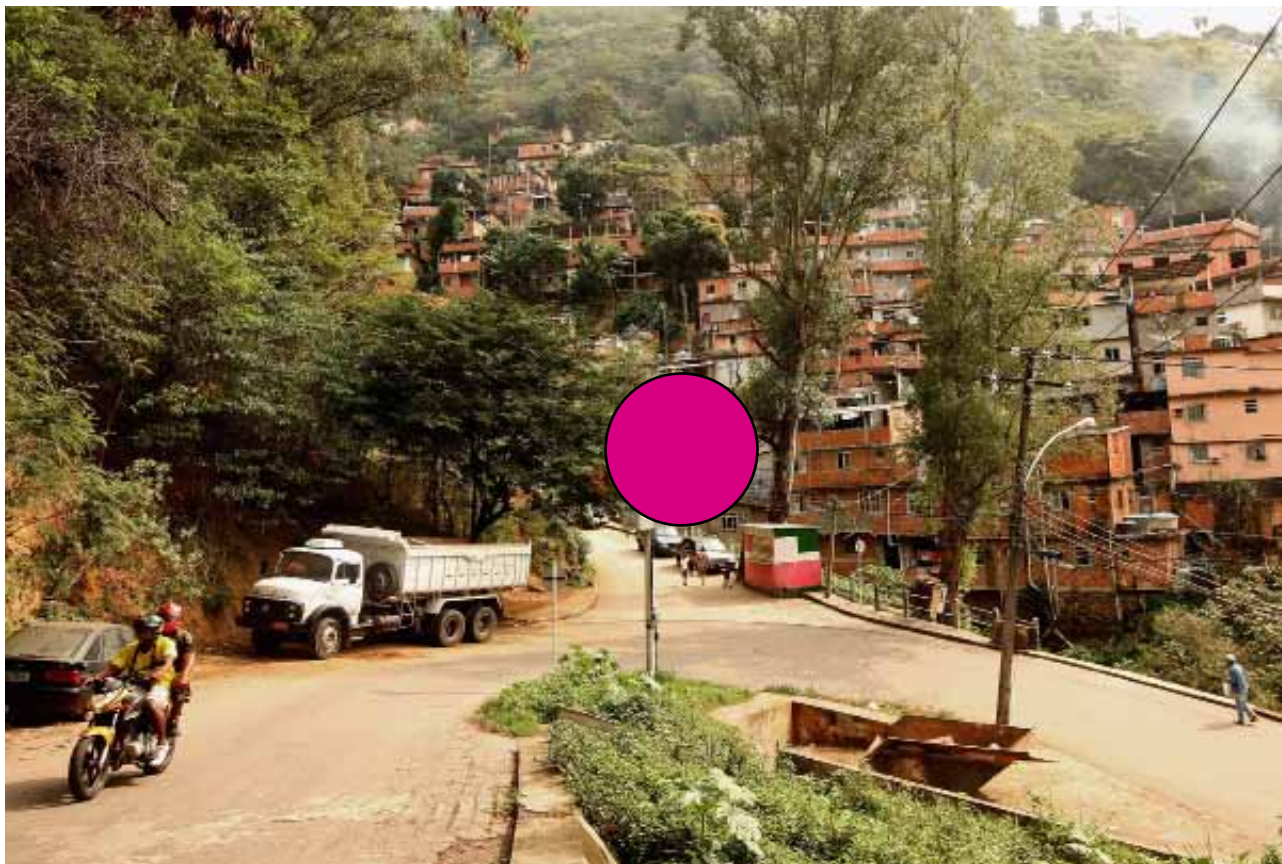
Foran indgangen står en gadesælger med en bod med ure og paraplyer. Men de er der – i stort antal. I de omkringliggende gader i Rios finansdistrikt ligger mere luksuriøse *termas*, saunaer, hvor Rios forretningsmænd får lønnet andet end slipsekuden. Her kører tv-apparaterne med trafikmeldinger, så mændene kan ringe hjem og sige til konen, at de sidder fast i en kø på motorvejen.

Blanchette har i de sidste 10 år bygget en database op med rapporter fra over 5.000 sexkunder. Han vurderer, at Rio er Brasiliens største sexby med mellem 4.000 og 20.000 prostituerede. Men det kan snart ændre sig.

"Der er en *crackdown* i gang på sexindustrien fra myndighedernes side," siger Thaddeus Gregory Blanchette, der det seneste halve år har set 24 af byens knap 300 sex venues blive lukket ned. Sexarbejdere, der sætter kontaktannoncer op i byens telefonboks, bliver retsforfulgt – ikke for prostitution, for det er ikke ulovligt i Brasilien – men for 'vandalisering af offentlig ejendom', hvilket kan give op til 15 års fængsel. Ifølge forskeren ønsker myndighederne, at ingen skal kunne identificere Rios *red light district*.

"Tingene skal holdes i spil til efter 2016, når turisterne er taget hjem. Det er jo fint nok for Rios image, men det er skidt for de mænd og kvinder, der arbejder i sexindustrien. Deres arbejdsforhold forringes af denne heksejagt," siger han og nikker os mod udgangen.

Ude på Rua Uruguaiana er mylderet af mennesker i eftermiddagssolen taget til. Slipsedrenge i finansdistriktet søger rutinemæssigt mod Beco das Sardinhas, Sardingyden, hvor panerede sardinfileter langes over disken på *botecos*, små barer, sammen med iskolde *chops*, fyraftensøl i fadølglass. Blanchette sætter kurs mod Praça

Mange af favelaerne i Rio de Janeiro er bygget op ad bjergskræninger og belaster miljøet. Og her står et af Brasiliens dilemmaer: I hvor høj grad kan landet tillade, at den økonomiske vækst går ud over miljøet?

Tiradentes. Pladsen var indtil for nylig omgivet af et jerngitter, der skulle holde ludere og lommetryve væk. De dyndede at hænge ud her samt på den lille nabogade Rua Imperatriz Leopoldina. I dag er her stort set ingen. I stedet består gadebelysningen af en række store spots, som i lysstyrke ville være et stadion værdigt.

”De blev sat op lige efter Rudy Giulianis besøg (New Yorks tidligere borgmester, red.),” siger Blanchette. ”Mystisk, ikke? Det virker mere som lamper, der skal belyse en motorvej – ikke sådan en lille pisserende.”

IFØLGE ET NETVÆRK af brasilianske ngo'er vil op mod 170.000 mennesker blive tvangsflyttet i Brasilien inden VM – heraf over 30.000 i Rio de Janeiro. En af dem hedder Eomer Freitas. Den 36-årige barejer med trimmet fipskæg står med armene over kors få hundrede meter fra det nye Maracanã-stadion i Favela Metrô. Eller rettere: i det, der er tilbage af den favela, som i 2010 blev ’genhuset’ af Rios bystyre i forbindelse med VM-forberedelserne.

Eomer Freitas havde boet 18 år i favelaen sammen med sin familie og svigerfamilie, da han i 2010 fik besked på at flytte. Den officielle forklaring var, at der i området skulle anlægges et shoppingcenter og en P-plads. Selv om det er to år siden, har der ikke været skyggen af en gravko. Som Eomer Freitas siger: ”Jeg kan ikke se nogen P-plads. Kan du?”

Selv om godt halvdelen af beboerne i favelaen i starten gjorde modstand, endte de fleste med at tage imod tilbuddet om nye, og på papiret, bedre boliger. I dag er det meste af Favela Metrô revet ned, og nabolaget – ”hvor alle hjalp hinanden, og hvor man kunne lade sin dør stå ulåst” – er i dag en losseplads ud til den trafikerede Rua

São Francisco Xavier. Murbrokker, plasticposer og affald flyder overalt.

”Det værste er rotterne og crack-junkierne,” siger Eomer Freitas, der holder stand lidt endnu. Han har fået anvist en ny bolig, men er ikke ligefrem imponeret over kvaliteten: ”Jeg ville ikke lade min hund bo i det hus,” brummer Freitas, der har set sin familie blive opsplittet. Hvis han ikke havde kæmpet imod, var hans mor endt i en favela flere timers kørsel fra hans nuværende bopæl. Efter ugers tovtrækkeri fik han sin vilje igennem, og moderen blev henvist til en bolig tættere på familien. Den slags er kritisk i et land, hvor mange er afhængige af den nærmeste familie for at klare sig. Freitas er derfor ikke overraskende skeptisk over myndighedernes håndtering og mener, at hans hjem er blevet raseret, fordi det lå for tæt på et højprofilert stadion, hvor ejendomsværdi kom foran beboerne.

RIO DE JANEIROS favelaer har været plaget af bandekriminalitet og narko siden 60’erne. Enhver, der har set film som ’City of God’ eller ’Tropa de Elite’ vil have en idé om, hvordan det tager sig ud. Ofte var problemet så slemt – og banderne så svært bevæbnede – at politiet begrænsede deres færden i favelaerne til nælestiksoperationer. Rios politi – kendt for sine brodne, korrupte kar – gjorde det desuden svært at komme kriminaliteten til livs, for ofte var betjentene i ledtog med narkohandlerne. Det problem gjorde Rio-statens guvernør Sérgio Cabral noget ved i 2010.

Cabral hentede først en hård nyser af en politikaptajn, José Mariano Beltrame, til Rio de Janeiro for at oplære en ny generation af betjente uden bånd til det eksisterende politikorps. Det

**”MYNDIGHEDERNE ER LIGEGLADE MED, OM VI HAR BOET HER I 40 ÅR. DE VIL IKKE HAVE EN BESKIDT GAMMEL FAVELA VED SIDEN AF DEN OLYMPISKE BY.”
ALTAIR GUIMARÃES,
TALSMAND FOR**

Xx

NYE BRIKKER

Den britiske økonom Jim O'Neill fra finanshuset Goldman Sachs fandt i 2001 på forkortelsen BRIK. O'Neill lavede en prognose ud fra mønstre i nogle af verdens mest dynamiske økonomier, sammenlignede med tal fra USA og Europa og konkluderede, at BRIK-økonomierne – Brasilien, Rusland, Indien og Kina – ville overhale de gamle vækstcentre i 2039. I dag er man begyndt at tale om BRIKS, idet Sydafrika er blevet indlemmet i gruppen. De fem lande udgør 25 % af jordens areal og 40 % af dens befolkning. Der har været mange eksempler på, hvordan Brasilien og de øvrige BRIKS-lande gør deres indflydelse gældende, fx under COP15, hvor de stod stejlt på deres egen klimapolitik.

POLITISK GODS

Journalisten Alceu Castilho skrev i 2012 bogen 'O partido da terra', der går tæt på parløbet mellem Brasiliens politikere og de store jordejere. Han brugte tre år på at nærlæse 13.000 selvangivelser fra brasilianske politikere og konkluderede, at brasilianske politikere tilsammen ejer jord, der overstiger Danmarks areal. Det stereotype billede af den onde plantageejner holder måske ikke længere, men han findes stadig. Blot i ny forklædning.

RIG FREMTID, FATTIG FORTID

I 80'erne og 90'erne var Brasilien økonomisk helt ude i tovene. Landet var plaget af inflation, der i 1993 kulminerede med 2.000 % om året. 'Dragen' kaldte brasilianske økonomer inflationen, der underminerede landets økonomi. Folk tog dengang i supermarkederne med poser fulde af penge. Pengeudstedelsen blev i 1994 bundet til landets valutareserve målt i dollars, samtidig med at der blev indført en ny møntenhed, real'en, den femte siden 1986. Først fra 1995

POLITISK GODS

Journalisten Alceu Castilho skrev i 2012 bogen 'O partido da terra', der går tæt på parløbet mellem Brasiliens politikere og de store jordejere. Han brugte tre år på at nærlæse 13.000 selvangivelser fra brasilianske politikere og konkluderede, at brasilianske politikere tilsammen ejer jord, der overstiger Danmarks areal. Det stereotype billede af den onde plantageejner holder måske ikke længere, men han findes stadig. Blot i ny forklædning.

gjorde dem i princippet sværere at korrumpere. Det nye korps fik navnet UPP, Unidade de Polícia Pacificadora (Den fredsbevarende politistyrke), og det skulle patruljere i favelaerne på permanent basis. Derpå gav Cabral byens bander et ultimatum: Overgiv jer, eller forbered jer på en klapjagt.

Om morgenen 25. november 2010 rykkede politistyrker sammen med marinen og BOPE, den brasilianske militære eliteenhed, ind i favelaen Complexo do Alemão. 800 soldater fra hærens faldskærmsregiment stod udstationeret ved favelaens 44 indgange. Tanks, pansrede mandskabsvogne og to helikoptere summede over bydelen, mens Rios indbyggere sad klinet til tv-skærmene. I alt var 2.600 mand involveret i operationen, der var den største af sin art i Brasiliens historie. De første skudsalver lød klokken lidt i syv om morgenen. Tre dage senere var området under politiets kontrol og bandemedlemmer anholdt, skudt eller flygtet. Rios på det tidspunkt mest eftersøgte gangster, Antônio Francisco Bonfim Lopes, blev anholdt, da han forsøgte at snige sig ud af favelaen i bagagerummet på en Toyota med en chauffør, der hævdede at være konsul ved Congos ambassade og dermed beskyttet af diplomatisk immunitet. Den dag beslaglagde politiet desuden 40 tons marihuana, 30 kg crack og kokain, over 500 motorcykler og flere skudsikre luksusbiler. I alt døde 37 mennesker, hvilket dog ikke forhindrede myndighederne i at betegne operationen som en stor succes.

I DAG PATRULJERER UPP-enheder i 33 favelaer i Rio de Janeiro, og flere er på vej. Narko-handlen er ikke forsvundet, men i modsætning til før er den diskret, og der er ikke længere bevæbnede bander på gaderne. Er det en succes?

Anti-oprørsstyrker holdt skarpt øje med den utilfredse folkekemængde, da Brasilien 30. juni vandt Confederations Cup-finalen mod Spanien med 3-0.

Ja, hvis man spørger folk på gaden i Rocinha, Rios største favela med over 100.000 mennesker. Som en gadesælger siger: "Jeg behøver ikke længere at være hjemme, før mørket falder på." Initiativet har medført et så dramatisk fald i kriminaliteten i Rio, at man er begyndt at eksportere modellen til andre dele af landet.

"Folk er begyndt at tro på, at vi kan stoppe volden," siger Ruben César Fernandes, der er leder af Viva Rio, en ngo med stor erfaring i at arbejde i favelaerne.

Men ikke alle er lige begejstrede over UPP-programmet. Theresa Williamson, en engelsk-brasilianisk byplanlægger og grundlægger af

ngo'en Catalytic Communities, mener, at UPP er med til at skabe en *gentification* af Rio, hvor de fattige skubbes stadigt mere ud i periferien.

"Det er det samme hver gang: Først kommer UPP, så kommer regningen. Bystyret kræver penge ind for el og vand hos borgere, der ikke altid har ressourcerne," siger Williamson, der mener, at man burde investere i uddannelse og sundhed og først kræve penge ind, når favelaens indbyggere var bedre forberedt.

Brasilien i kamp på den tv-skærm, næsten alle ikke-rige brasilianere er henvist til, fordi det er for dyrt at købe en billet til selve kampen

Theresa Williamson står også bag sitet RioOn-Watch, der fodrer brasilianske og internationale medier med historier om, hvad der sker i favelaerne under optakten til VM og OL. Det, andre kalder slum, er i hendes øjne værdifulde historiske kvarterer, der er blevet bygget op over generationer, og som nu risikerer at ryge væk, når storkapitalen rykker ind. Favelaerne har fx deres egne børnepasningsordninger, og folk bytter sig til daglige fornødenheder og serviceydelser (du fikser mit tag, jeg fikser din bil). Det skal man ikke bare rive ned, mener Williamson: "Favelaerne var i sin tid resultat af en fejlslagen politik. Men at fjerne dem nu ville være en lige så stor politisk brøler. Nærheden mellem rig og fattig, mellem forskellige kulturer, er noget særligt for Rio. Det er en kvalitet, som byen har over andre byer. Den skal vi ikke sætte over styr pga. VM og OL," siger hun.

Nærheden mellem rig og fattig er ellers ikke noget, som de fleste *cariocas* (som Rios indbyggere kaldes) traditionelt har set som en kvalitet ved deres by. Medmindre det handlede om at have adgang til billig hushjælp. De fleste middelklassebrasilianere har været vant til at have en hushjælp – typisk fra en nærliggende favela – men det er en luksus, de måske snart må undvære. Ifølge IBGE, Brasiliens Institut for Geografi og Statistik, er gennemsnitslønnen for en hushjælp de seneste otte år steget med 56% – næsten dobbelt så meget som andre erhverv. Det mærkes i middelklassen. En meningsmåling i dagbladet *Folha de São Paulo* viste i år, at 44% af avisens læsere ikke længere havde råd til en hushjælp.

Den tidligere præsident Lula fra arbejderpartiet PT holdt af at sige, at mens han 'havde

**"DER ER ALTID EN RISIKO FOR, AT STORE SPORTSEVENTS BLIVER BRUGT POLITISK ELLER TIL AT DÆKKE OVER KORRUPTION."
MAURICIO MURAD,
FORFATTER OG SOCIO-**

vagten' mellem 2003 og 2010, blev 20 mio. brasilianere trukket ud af fattigdom og over i middelklassen. Men tallet er omstridt. At kalde de mange millioner brasilianere for middelklasse er ifølge oppositionen en overdrivelse uden hold i virkeligheden. Det forhindrede dog ikke den brasilianske regering i sidste år at offentliggøre en undersøgelse, der afslørede, at 52% af brasilianerne nu var middelklasse – i regeringens optik enhver med en indtægt på over 500 dollars.

"DER ER ALTID en risiko for, at store sports-events bliver brugt politisk eller til at dække over korruption," siger Mauricio Murad, der er sociolog ved Universidade Salgado de Oliveira og forfatter til en lang række bøger om fodbold i Brasilien. Ifølge Murad vil VM og OL dog først og fremmest fungere som en kæmpe løftestang for det brasilianske samfund, især for de fattigste. På lang sigt håber han, at det vil få en varig effekt i form af en social arv.

Specialstyrken Bope stormer en lejlighed i Copacabana-slummen i Rio De Janerio for at lede efter narko og våben, december 2009.

VM I FODBOLD

Det 20. verdensmesterskab i fodbold afholdes i 12 byer i hele Brasilien fra 12. juni til 13. juli 2014. Brasilien har som det eneste land i verden deltaget i samtlige VM-slutrunder og er den mest vindende nation med fem VM-titler.

GLÆDE OG GÆLD

Hvis brasiliansk topfodbold var en virksomhed, ville den ifølge dagbladet Folha de São Paulo være blandt de 30 største i landets økonomi. Tal fra det brasilianske skattevæsen viser, at de 20 fodboldhold i den brasilianske serie A omsatte for over 20 mia. kr. mellem 2006 og 2010. Klubberne skylder dog staten 1,8 mia. kr., men idet de ikke er forretninger, men sociale foreninger, kan de ikke lukkes ned. Som BBC's fodboldkommentator Tim Vickery siger: "Det ville være politisk selvmord at lukke en klub ned. Det er 20 mio. vælgere, du pisser af lige der," siger han.

DE OLYMPISKE LEGE

Den 31. udgave af De Olympiske Lege bliver i 2016 afholdt i Rio de Janeiro fra 30. juli til 15. august. Den Internationale Olympiske Komité offentliggjorde i 2009 i København, at Rio de Janeiro vandt værtskabet, til stor ærgrelse for præsident Barack Obama, der var i København for at promovere Chicago som OL-by. Det er første gang, at OL afholdes i et sydamerikansk land.

Billede 1&2: Brasilien vinder VM i fodbold i 2002 i Japan.
Billede 3: Brasiliens daværende præsident Luiz Inácio Lula da Silva fejrer i 2009 i Bella Center i København, at Brasilien og Rio de Janeiro har vundet OL-værtskabet i 2016 over byer som Chicago, Madrid og Tokyo.

Rocinha-slummen i Rio De Janeiro er den stør-favela i Brasilien med op til 150.000 indbyggere.

Dén arv har de dog ikke så meget tilovers for i Barra da Tijuca, bydelen sydvest for Rios centrum, der opstod i slutningen af 60'erne og hurtigt blev et sted for byens velhavere.

Barra da Tijuca er på mange måder lige så utopisk anlagt som Brasiliens futuristiske hovedstad Brasília og designet af den samme arkitekt, Lúcio Costa. I Barra da Tijuca fører snorlige boulevarder forbi store shoppingcentre, tårnhøje luksuslejligheder og hovedkontorer for internationale virksomheder. Drysset med grønne parker, laguner og hvide strande ligner bydelen Miami Beach på steroider. Selv om under 5 % af Rios indbyggere bor her, betaler de næsten en tredjedel af byens samlede skat.

Det er også her – ved Lagoa de Jacarepaguá – at Rios Olympiske By (Parque dos Atletas) er ved at blive bygget. Den bliver også kaldt Cidade do Rock, 'Rockbyen', fordi den første Rock in Rio-festival blev afholdt her i 1985. Hele området har set enorme investeringer i luksusboliger til middel- og overklassen. I alt er der investeret 125 mio. kr. alene til udbygningen af OL-byens 123.000 m². Det vil komme hele byen til gavn, også efter OL, lyder det fra myndighederne, der vil afholde kommende Rock in Rio-venues her. Men igen er ikke alle lige begejstrede.

"Jeg har intet imod VM eller OL, men jeg har noget imod den måde, byen prøver at gøre os til en brik i et spil om ejendomsspekulation," siger 58-årige Altair Guimarães, der er tømrer, værkfører og talsmand for beboerne i Vila Autódromo, en lille velfungerende favela, der er nabo til den

kommende Olympiske By. Han er en kortklippet mand med store øjenbryn, ørnenæse og et stædigt blik i øjnene, som Rios embedsmænd har stirret på i de tre år, som han og favelaens 4.000 indbyggere har kæmpet imod bystyrets planer om at tvangsjerne dem.

Vila Autódromo blev til i 70'erne, da fattige arbejdere slog sig ned i, hvad der dengang var et lille fiskerleje ud til Jeripaguá-lagunen ikke langt fra Rios gamle racerbane (deraf navnet 'Autódromo'). Husene er i to etager og relativt store i forhold til mange andre favelaer i Rio. Der ligger skrald og enkelte bilvrag på de brede jordveje, men der er også påfaldende grønt med store blomstrende træer og udsyn over lagunen.

"Myndighederne er ligeglade med, om vi har boet her i 40 år. De vil ikke have en beskidt gammel favela ved siden af Den Olympiske By," siger Guimarães, der finder bystyrets argumenter dybt utroværdige.

"Først skulle vi ud af hensyn til miljøet, så af sikkerhedshensyn, og nu skal der bygges et pressecenter," siger Guimarães, som to gange før har oplevet at blive tvangsflyttet, før han endte i Vila Autódromo, hvor han har boet i 17 år. Indtil videre – for bystyrets advokater har spidset blyanterne og ventes at varsle med en ny juridisk indsigelse.

"Jeg har været med til at bygge denne by og lavet lejligheder til eliten. Og nu vil de ikke engang give mig retten til et sted at bo. Det er langt ude. De har smidt mig væk to gange nu. Denne gang giver jeg ikke op uden kamp."